

GELENEKSEL BİR GAZETECİNİN SNAPCHAT'LE İMTİHANI

Dr. Ayten GÖRGÜN SMITH

Khas Yayın koordinatörü

Beni yakından tanıyanlar bilir; haber alma konusunda acayip muhafazakâr biriydim; yani kaynak illa gazete, televizyon olacak. Muhabirken de televizyona geçme tekliflerini reddettim ve hep dergi, gazete gibi basılı mecralarda çalıştım.

Yıllar yılları kovaladı. Kızımı doğurmuşum, beşiğinde sallıyorum telefonum çaldı; benim gibi aşağı yukarı aynı zamanlarda anne olan gazeteci arkadaşım arıyordu: “Ayten Facebook diye bir platform var; uzun vakti olmayan için bire bir. İki dakika girip çıkıyorsun. Millet orada fotoğraf falan paylaşıyor. Çok eğlenceli. Sen de girsene.”

Fikir kafama yattı, çünkü daha kırkı çıkmamış bebeğin kırkına merdiven dayamış, ömrü okumakla geçmiş annesi olarak ne kitap okuyabiliyordum, ne de film izleyebiliyordum; ara ara kızım uykudayken ben de baygın bir şekilde kendimi yatak-yastığa gömmüdiysem beşer onar dakikalık vakitlerim oluyordu. Oyalanmak ve kafa dağıtmak için iyi olabilirdi. Sonunda benim de 2007’de bir Facebook hesabım oldu, hâlâ da açık. (Buradaki maceralarım ayrı bir yazının konusu.)

İki yıl sonra oğlum doğdu. Bu doğurma aksiyonlarımı yazıyorum çünkü insanı bir tür ‘sebze’ yapıyor. Ne gazete, ne gündem; mutlak bihabersin her şeyden. Yine bir gün dersteyim, tabii ki geleneksel gazetecilik öğretiyorum, sıcak haber, öykü haber, haber dili, haber yazım

teknikleri, etik vesaire. Öğrencinin biri sözümü kesip “Twitter’da etik nasıl olacak?” diye sordu. “O ne ki” oldum bir an. Öğrenci de bana, “140 harfte konularla ilgili düşüncelerini yazdığın bir eplikeyşim hocam” dedi. Öğrenciyi hınzırca düzelttim: “140 kelime diyorsun, en iyi niyetle sanırım.”

Yok be kardeşim 140 harfmiş. Fena halde reddettim, neymiş öyle; kısa kes edebiyatı, hap bilgiler, gün sonunda uzun yazılara tahammülsüzlük, bilgi bombardımanından budalalık hâlleri. Zaten öğrenci derse deftersiz kalemsiz geliyor; sınav kağıtlarına gülen işaret çiziyorlar; bir şey değil, ‘bi şey’ diye yazıyorlar; ‘yazıyorlar’ diye yazmıyorlar, ‘yazıyorlar’ diye yazıyorlar. İsyanınnn.

Gel zaman git zaman, bitirme tezlerinin danışmanlığı ve jüri üyeliği görevleri verildi bana. Öğrenciler kalkmış tez konusu olarak Twitter diyor, Facebook diyor, LinkedIn diyor, Instagram diyor, Pinterest diyor -henüz o yıllar Vimeo yok yahut ben duymadım- ne yapalım kuzu kuzu açtım hesapları; üstüne bir de şifreleri kaybettim, birkaç Pinterest hesabım oldu; üstelik bir kez bile kullanmadım. Dijital otobanda gereksiz bir dolu ayak izim oldu. Örneğin, üç tane LinkedIn hesabım var. İkisi pasif ve nasıl kapatacağımı da bilmiyorum. Pasif hesaplarımın irtibat listelerine girmek isteyenlerin gönderdiği istek maillerini her gün silmeyi de alışkanlık hâline getirdim.

Bu arada aklıma gelmişken, ben tam bir Swarm tutkunuyum; hatta Ekşi Sözlük’te, “Foursquare ile aşk yaşayan enerjik insan” yazmışlar benim için. İki yılda 400 kişilik listemi 54’e indirdim; okuma gözlüğü olmadan, X yerine OK anlamına gelen simgeye basmışım. Bir check-in’de 72 like aldığımı bilirim, ama şimdilerde uygulamayı aktif olarak kullanan, arada bir de olsa like edenleri listemde tutuyorum; hısım akraba dostları bile sildim. Niye seviyorum Swarm’ı? Çünkü check-in yaptığım yerlerde kara mizah tarzından duygu durumumu paylaşıyorum. Twitter’da paylaşamam, orada havah gazeteci arkadaşlarım var; ne RT yapıyorlar ne FAV yapıyorlar. Facebook’ta paylaşamam, duyan işiten insan orada; 5 binlik hesap dolmuş, 700 gibi de takipçi var. İki sene önce oturdum başhekimden CEO’suna, çöpçüsünden dönercisine tek tek sildim. Diken’de yazı yazarken yazılarımı paylaşıyordum; okur ayırmak olmaz diye geleni kabul etmişim. Şimdilerde 1760 kişi var ki, yüzde 99 tanıdığım; takipçilere ise dokunmadım. Instagram’da paylaşamam, çünkü orada aile fotoğraflarımı paylaşıyorum.

Swarm’daki kara mizah paylaşımlarımdan iki örnek vereceğim;
Yer: Kadir Has Üniversitesi
“Öğrencileri doğal haline bıraktık. Starbucks’ta kahve içiyorlar.”
“NM305’in yoklama kağıtlarını Starbucks’a bıraktım.”

Yer: Arnavutköy Sahili
“Ben güneşi tuttum, siz uyuyun.”
“Şu anda kim olduğumuzu belirleyen şey, üzerine geçmiş çöreklenmiş gelecektmiş.”

Ben şimdi şu dijital kuşakta hangi kuşak olduğumu da söyleyeyim

çok gecikmeden: ‘Baby Boomer’ım. 1945-1965 arası Türkiye’nin yüzde 19’u; ‘kuralcı’ takımından yani. Rekabetçi X kuşağına ve yaratıcı Y kuşağına öğretmenlik; derin duygusal Z kuşağına da annelik yapıyorum. Gerçi önümüzdeki dönem Z kuşağı da karşıma öğrencim olarak gelecek. Bu yılki tez jürisinde bile çoğu öğrencinin elinde tez diye bir belge yoktu. “Hocam tezim canlı yayın *YouKnow*’da bir de *Scorp* uygulamasında.” (Ne diyorsun annem sen ya!)

Snapchat deneyimi

Geleneksel biri olduğumu söylemişim, ancak sadede gelebiliyorum. Benden istenen, 47 yaşında torun sahibi olacak yaştaki biri olarak ‘Snapchat’ popüler mesajlaşma uygulamasındaki çaylak deneyimlerimi yazmam idi.

Dönemin başından bu yana öğrencilerim benim için iki kez hesap açtı bu uygulamada. İkisinde de bocaladım ve kapattım. Zor geldi, şifrelerini de kaybettim doğal olarak. İki hafta önce yine girdim. Yine acayip karmaşık buldum; sizin deyiminizle hiç ‘*user friendly*’ değil. Aksine kasıt var bu işin içinde gibi geldi bana. Ebeveynlerin çocuklarının neler karıştırdığını görmemesi için biz yaştaki teyze ve amcalar kolayca girmesinler diye karmaşık yapmışlar, sanırım.

İlk foto paylaşımım annemin Tekirdağ’daki evinin tuvaletinin penceresinden gördüğüm günebakan tarlası oldu. Ne feci! Hiçbir görsel efekt koyamadan, not ekleyemeden hovardaca gönderivermek. Ben ki yazıyı, görseli her şeyi iyice tasarlamalıyım, düzeltmeliyim; öylece avucumun içinden yayına girdi abuk bir foto.

İkinci denemem vapurda okula gelirken oldu. Ortaköy Camii’ni gördüm; çektim. Ekranda ‘*Happy Ramadan*’ gibi bir görüntü çıkavardı. Elim ayağım birbirine girdi; onu da paylaştım.

Neyse artık bir videom bile var. Popülaritem 34. Arkadaş sayım sanırım 25. Arkadaşlarımdan yaş aralığı 19’dan 69’a kadar geniş yelpazede. Yaşlıları yanlışlıkla ben davet etmişim, onlar da kabul edip, uygulamayı indirmişler; şimdilerde abuk sabuk pabuç fotoğraflarını falan paylaşıyorlar. Görmelisiniz yani. Öğrencilerimin arasında popüleritesi 16 bin olan var; onlar için sevineyim mi, üzüleyim mi bilemedim. Ömrü dijitalde geçiyor; her anını paylaşma hâli; anda kalamama hâli. Pek yazık; sosyalleşeyim derken yalnızlaşıyor belki de.

Son bağlamda Snapchat’i sevdim. Kızım şu an 9, oğlum 7 yaşında; onlara da eğlence oldu bu uygulama. Her gün bir şey öğreniyorum. Bana mesaj yazanları günlerce sonra gördüm. Kızımın oğlum da uygulamanın özelliklerini öğretiyorlar. Örneğin, yazı kutusunu aşağı yukarı çekebiliyormuşsun. Mesela fotoğraf, videoyu 1 ila 10 saniye arasında da paylaşılabiliyormuşum.

Gördüğünüz üzere şimdilik ‘user’ım; belki bir gün ‘maker’ olurum; belki de yetmişime gelmeden ‘hacker’ olur muyum, bilmiyorum ama bildiğim şu ki bu yeni medya dünyası öğretmeni öğrenci, öğrenciyi de öğretmen yapıyor. İletişimde kalmak üzere, selam eder, büyüklerin ellerinden küçüklerin gözlerinden öperim.